

v protisistemski kritiki nastopamo. Prav tako se tako omeji miselni prostor novih družbenih odnosov in alternativ onkraj kapitalizma. A to je verjetno že lahko plod nadaljnje razprave in raziskovanj.

Marinko Banjac

Bogomil Ferfila: Etiopija: Dežela tisočerih čudes. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede, Zbirka svet na dlani: 10. knjiga, 2011. 211 strani (ISBN 978-961-235-423-7), 24 EUR

Ob izbiri naslednje destinacije, ki jih avtor Bogomil Ferfila popisuje v sedaj že skoraj kulturni zbirki Svet na dlani, se je piščev prst na globusu očitno ustavil na državi, ki se nahaja skorajda na skrajnem vzhodu afriške celine. Knjiga z naslovom *Etiopija: dežela tisočerih čudes* je plod te izbire, v njej pa najdemo ne le strokovni oris izbrane afriške države, temveč tudi njeno predstavitev, kot jo je na svojem popotovanju doživel avtor. To je tudi ključna značilnost knjige: je hkrati refleksija etiopske zgodovine in njenega družbenopolitičnega terena skozi mnogotere dimenzije, hkrati pa lahkoten, a pronicljiv potopis, ki bralca naveže nase in mu da občutek, kot da je deželo obiskal sam.

Preden se Ferfila loti proučevanja Etiopije, v prvem delu knjige, ki nosi naslov *Veliki prispevek Afrike in Etiopije svetovni zgodovini – starodavna afriška kraljestva*, predstavi njen širši geografski in družbenopolitični kontekst, pri čemer se tega loteva tudi z zgodovinskim pristopom. Geografsko celino oriše z njenimi najbolj prepoznavnimi značilnostmi ter z izbranimi primeri in primerjavami pokaže njeno raznolikost. Z geografskega orisa avtor preide na pregled zgodovinske družbenopolitične dinamike celine ter v okviru specifičnih regij pokaže in razloži delovanje nekaterih kraljestev oziroma družbenopolitičnih skupnosti. Afriko glede na zgodovinska dogajanja in razvoj razdeli na (1) Severno in Severovzhodno Afriko, (2) Zahodno Afriko in Savano, (3) osrednjo Ekvatorialno Afriko, Jug Afrike in (4) Vzhodno Afriko. Ta popis je relevanten, saj avtor pokaže, da je Afrika vir zgodovinskih dogajanj, vzponov in padcev različnih skupnosti ter političnih sistemov, s čimer v središče postavi zgodovinsko dinamiko celine, ki je v prevladujočem diskurzu sicer zamenjana z idejami o stagnaciji, celo pasivnosti Afrike. Popis geografske podobe afriške celine in zgodovinski pregled različnih afriških družbenopolitičnih skupin, ki predstavlja skorajda polovico cele knjige, se sicer zdi na las podoben delu poglavja v že objavljeni knjigi Ferfile *Primerjalne politike v sodobnem svetu*. Toda izkaže se, da ima isto besedilo v vsaki knjigi drugačno vlogo in da drugače prispeva k vsebinski strukturi pričujočega dela, kar je najbrž razlog, zakaj se je Ferfila odločil že objavljeno besedilo uporabiti še enkrat. S tem ko avtor zapusti teren refleksije geografskih in zgodovinskih družbenopolitičnih kontekstov Afrike, preide na tisto, kar je jedro knjige: večdimenzionalno predstavitev Etiopije; opiše njene kulturne, politične in gospodarske značilnosti, hkrati pa pokaže, kako je Etiopija vpeta v mednarodno okolje in kakšna je njena zunanjepolitična strategija. Večina informacij o Etiopiji, kar poudari tudi avtor sam, je pridobljenih iz internetnih virov, o čemer je takoj na začetku podana tudi refleksivna metodološka opomba. Kot pravi avtor (str. 91), je naslov o internetni predstavitvi Etiopije deloma netočen, saj gre za prikaz informacij, ki jih je mogoče na hitro izbrskati na internetu iz različnih enciklopedij in drugih prikazov, ki niso tako podrobni kot zapisi v člankih v knjigah, pri čemer pa je treba upoštevati, da so članki in knjige, ki so dostopni v materialni obliki, sedaj dosegljivi tudi na spletu. To je zagata, na katero opozori avtor s tem, ko govori o netočnosti naslova, ki ga je – morda prav zaradi njegove spornosti – izbral: meja

med materialnim in digitalnim je tako zabrisana, da je vire v t. i. papirnati obliki praktično nemogoče ločevati od digitalnih.

Pregled etiopske zgodovine je omejen na novejšo obdobje, nekje od začetka 20. stoletja. Kot ključno obdobje, ki je močno definiralo ter oblikovalo etiopsko sodobno družbo in politični teren, avtor izpostavi vladanje zadnjega cesarja edine dinastije etiopskih kraljev, cesarja Haila Selassieja. Slednji je v prvi polovici omenjenega stoletja moderniziral državo, ta proces pa je prekinila druga italijansko-etioipska oziroma italijansko-abetesinska vojna med letoma 1936 in 1941. Prav italijanski poseg v Etiopijo pod vodstvom fašističnega voditelja Benita Mussolinija je še ena izmed ključnih epizod etiopske zgodovine, ki jo popiše avtor, ob tem pa poda tudi refleksijo konca tega obdobja, ko so britanske vojaške sile podprle Selassieja pri izgonu italijanske oblasti iz države. Obdobje skupne federacije Etiopije in Eritreje, ki je bila ustanovljena leta 1952 in je trajala nekaj več kot desetletje, je v knjigi zgolj omenjena, nekaj več pozornosti pa je namenjene obdobju diktature Haila Mariama Mengistuja, ki je ob pomoči takratne Sovjetske zveze vzpostavil enostrankarsko komunistično državo. Mengistu, ki mu je pri vladanju pomagal vojaški vrh, poimenovan »derg« (odbor), je kmalu po tem, ko je prišel na oblast, dal ubiti cesarja Haila Selassieja in 59 članov kraljeve družine ter njenih ministrov in generalov. Vsekakor je obdobje Mengistuja, ki je vladal do leta 1987, obveljalo za obdobje diktature, ki se je končala z njegovim izgonom iz države, od koder so ga pregnali uporniki. Slednji so ustanovili prehodno vlado in pod njenim predsednikom Melesem Zenawijem leta 1994 začeli gradnjo večstrankarske demokracije. S tem avtor odpre refleksijo sodobne Etiopije in očrt njenih ključnih značilnosti, pri čemer identificira in popiše etnične skupnosti, ki živijo na prostoru države, osrednje značilnosti političnega sistema ter ne nazadnje tudi njeno vpetost v mednarodni okolje in delovanje v njem. V nadaljevanju so opisane tudi demografske, družbene in kulturne značilnosti Etiopije ter stanje njenega gospodarstva.

Po (p)opisu zgodovinskega razvoja in omenjenih značilnosti Etiopije se knjige prevesi v potopisni del, ki pa ga Ferfila spretno povezuje z nadaljnjo interpretacijo njenih zgodovinskih epizod ter družbenopolitičnih, kulturnih in ne nazadnje tudi geografskih značilnosti. Izpostavitelja poglavje o etiopskih krajih, ki jih je avtor obiskal in ki veljajo za izjemno relevantno svetovno dediščino: Bahar Dar, Gondar, Aksum in Lalibela. Bahar Dar se nahaja ob jezeru Tana na severu države in je s svojo bogato zgodovino pomembna turistična destinacija. Na severnem območju omenjenega jezera se nahaja tudi Gondar, ki je kot eno ključnih trgovskih mest v tej regiji vzniknilo v 17. stoletju pod vladavino Fasilidesa. Prav Fasilides je dal zgraditi prvega izmed petih veličastnih gradov v Gondarju in s tem določil arhitekturo teh veličastnih objektov tudi kasnejših vladarjev, ki so ga nasledili. Aksum in Lalibela pa veljata kot sveta kraja, kamor romajo mnogi verniki iz različnih koncev Etiopije, pa tudi turisti z vsega sveta, saj je v obeh krajih mogoče videti ne le verske objekte, temveč tudi druge znamenitosti iz različnih obdobij kompleksne zgodovine teh krajev.

Monografija ponuja natanko tisto, kar je v okviru zbirke Svet na dlani pričakovati: je delo, ki bralcu na strokoven način pokaže večdimenzionalne značilnosti izbrane države oziroma geografskega območja, ob čemer potopis in slikovno gradivo razbijata suhoparnost in monotonost, ki se lahko držita takšnih predstavitev. Precej problematično pri analizi te afriške države pa je, da se na določenih mestih pojavijo afrikanizmi kot oblika védnosti (ki je vedno v razmerju s konkretnimi praksami), skozi katere se utrjujejo negativne podobe in stereotipi o Afriki. Med drugim na primer avtorjev potopis po Etiopiji deluje kot vračanje v preteklost (str. 128), kar implicitno nakazuje na Afriko kot zaostalo (in necivilizirano) celino. In vendarle: ne glede na to, da knjiga ponuja natanko tisto, kar od nje lahko pričakujemo, pa Ferfila vedno znova dokaže, da je mogoče z veliko mero iznajdljivosti in spretnosti pri bralcu izzvati občutek, da je o tem že nekaj slišal ali prebral, a da je o vsakem kotičku sveta še vedno mogoče odkriti nova dejstva.